

با اسمه تعالیٰ

مدت امتحان : ۹۰ دقیقه	ساعت شروع : ۱۰:۳۰ صبح	کلیه ی رشته ها	سوالات امتحان نهایی درس: قرآن و تعلیمات دینی (۲) دین و زندگی(چاپ جدید)
تاریخ امتحان : ۱۴۹۰/۱۰/۵			سال سوم متوسطه
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در (دی ماه) سال ۱۴۹۰ مرکز سنجش آموزش و پژوهش http://aee.medu.ir			

ردیف	سوالات	نمره
۱	الف) عبارات قرآنی زیر را فقط ترجمه کنید: «وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا إِلَيْهَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِي لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ» «إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْيِرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يَغْيِرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ» «ادْعُ إِلَىٰ سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلُهُمْ بِالْتِقْوَىٰ هِيَ أَخْسَنُ»	۱ ۲ ۳
۴	ب) درست یا نادرست بودن گزاره‌های زیر را با (ص/غ) مشخص کنید: تعیین جانشین رسول خدا با هدایت و راهنمایی خدا بوده و خداوند ائمه اطهار (ع) را به این مقام برگزیده است. ابتدایی ترین هدف تشکیل خانواده، رشد اخلاقی و معنوی هریک از اعضای خانواده است.	۰/۵ ۰/۵
۶	ج) جملات زیر را با کلمات مناسب تکمیل کنید: در عصر غیبت مرتعیت دینی در شکل ..... و حکومت اسلامی در چهار چوب ..... استمرار می‌یابد. تمایلات عالی انسان مربوط به بعد ..... و تمایلات دانی او مربوط به بعد ..... است.	۱ ۱
۸	د) اصطلاحات زیر را تعریف کنید: طاغوت غیبت صغیری نفقه	۱ ۱ ۱
۱۱	ه) به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید: ویژگی‌های دین اسلام را که سبب «انطباق آن با نیازهای متغیر زمان» می‌شود، نام ببرید. چرا منوعیت نوشتن احادیث پیامبر(ص) پیروان ائمه(ع) را از منبع مهم هدایت بی‌بهره نگرد؟ چهار مورد از مسنولیت‌های منتظران در دوره‌ی غیبت را بنویسید. چرا نظام جمهوری اسلامی «مردم سالاری دینی» نامیده می‌شود؟ در چه مواردی «عزت و شکست ناپذیری» ضروری است؟ سه شرط اصلی پیمان ازدواج را بنویسید.	۰/۷۵ ۰/۵ ۱ ۰/۵ ۱ ۱/۰
۱۷	و) به سوالات زیر پاسخ تشریحی دهید: چرا خداوند معجزه‌ی پیامبر اسلام(ص) را از نوع کتاب قرار داده است؟ از سخن پیامبر(ص): «من شهر علم و علی در آن است، هر کس می‌خواهد به این علم برسد، باید از در آن وارد شود.» چه نکاتی به دست می‌آید؟ (ذکر دو نکته کافی است). ائمه اطهار(ع) در راستای ولایت ظاهری از چه جهاتی با حاکمان زمان خود مبارزه می‌کردند؟ توضیح دهید. چرا افراد نمی‌توانند به طور جداگانه برای خود ولی فقیه انتخاب کنند؟ بر اساس فرهنگ اسلامی چه راه‌هایی برای شناخت همسر وجود دارد؟ سه مورد را بنویسید.	۰/۷۵ ۱ ۱/۵ ۱ ۱/۵
۲۰	جمع نمره	«موفق باشید»

باشگاه امتحان

راهنمای تصویب امتحان نهایی درس: قرآن و تعلیمات دینی (۳) دین و زندگی (چاپ جدید)	کلیه ی رشته ها	ساعت شروع : ۱۰:۳۰ صبح	مدت امتحان : ۹۰ دقیقه
تاریخ امتحان: ۱۴۹۰ / ۱۰ / ۶		سال سوم متوسطه	
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در (دی ماه) سال ۱۴۹۰ http://aee.medu.ir			

ردیف	راهنمای تصویب	نمره
(الف)	۱ و گویند سپاس خداوندی را که ما را به چنین (جایی) هدایت کرد و اگر خدا هدایتمان نمی کرد، ما خود راه نمی یافتیم. ۲ به راستی خداوند وضع هیچ گروهی را دگرگون نکند، مگر آنکه آنان خود وضع خویش را دگرگون کنند. ۳ با حکمت و اندرز نیکو (مردم را) به راه پروردگار خویش دعوت کن و با آنان به شیوه‌ای که نیکوتر است بحث و گفتگو کن.	۱ ۲ ۳
(ب)	۴ ص ۵ غ	۰/۵ ۰/۵
(ج)	۶ مرجعیت فقیه- ولایت فقیه ۷ روحی و معنوی- حیوانی و دنیایی	۱ ۱
(د)	۸ کسانی که به مردم فرمان می دهند و قانون تقدیری می کنند، در حالی که خداوند آنها را تعیین نکرده و قانونشان برخاسته از فرمان الهی نیست، «طاغوت» نامیده می شوند. ۹ پس از شهادت امام حسن عسکری(ع) در سال ۲۶۰ ق، امامت حضرت مهدی (عج) آغاز شد. دوره ای اول امامت اینسان که تا سال ۳۲۹ ق طول کشید، «غیبت صغیر» نامیده می شود. ۱۰ در زندگی زناشویی، تأمین هزینه‌های لازم از جهت خوراک، پوشاش، مسکن و آنچه برای آسایش و رفاه شایسته ی همسر ضرورت دارد، بر عهده‌ی شوهر است این وظیفه‌ی مالی مرد از نظر شرعی و حقوقی «نفقه» نام دارد.	۱ ۱ ۱
(ه)	۱۱ ۱- توجه به نیازهای متغیر، در عین توجه به نیازهای ثابت ۲- وجود قوانین تنظیم کننده ۱۲ ۳- اختیارات حاکم و نظام اسلامی. (هر مورد ۲۵ نمره) ۱۳ ۱۳- اختیارات حاکم و نظام اسلامی. (هر مورد ۲۵ نمره) ۱۴ ۱۴- زیرا احادیث پیامبر(ص) نزد پیروان ائمه(ع) حفظ شده بود و شیعیان این احادیث را از طریق امامان معصوم به دست می آوردند. ۱۵ ۱۵- تقویت معرفت، ایمان و محبت به امام ۲- پیروی از امام عصر(عج) ۱۶ ۱۶- ایجاد آمادگی در خود و جامعه ۴- دعا برای ظهور امام(عج). (هر مورد ۲۵ نمره) ۱۷ ۱۷- زیرا حکومت اسلامی بر مبنای قوانین اسلامی تشکیل می شود. (۰/۲۵) و قانونگذاران نمی توانند برخلاف دستورات الهی قانون تنظیم کنند. (۰/۲۵) ۱۸ ۱۸- عزت و شکست ناپذیری در دو مورد ضروری است: ۱۹ ۱۹- ۱- در برابر خواسته های نامشروع درونی که سبب روی آوردن انسان به گناه می شوند. ۲- در برابر دشمنان ظالم بیرونی که می خواهند در برابر ظلم آنان تسلیم باشیم. (هر مورد ۵ نمره) ۲۰ ۲۰- ۱- اعلام رضایت دختر و پسر و اجباری نبودن ازدواج برای هیچ کدام ۲- اذن پدر برای ازدواج دختر ۲۱ ۲۱- ۳- صداق یا مهریه ی زن. (هر مورد ۵ نمره)	۰/۷۵ .۵ ۱/۵
ادامه در صفحه ی دوم		

با سمه تعالی

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: قرآن و تعلیمات دینی (۳) دین و زندگی (چاپ جدید)	کلیه ی رشته ها	ساعت شروع : ۱۰:۳۰ صیبح	مدت امتحان : ۹۰ دقیقه
تاریخ امتحان : ۶ / ۱۰ / ۱۳۹۰			سال سوم متوسطه
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در (دی ماه) سال ۱۳۹۰ http://aee.medu.ir			

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
(و)		
۱۷	از آن جا که پیامبر اکرم (ص) آخرین پیامبر و تعلیمات ایشان برای همه ی زمان های بعد از اوست، اگر سند نبوت و حقانیت او از نوع کتاب نبود، نمی توانست شاهدی حاضر و دائمی بر نبوت ایشان در همه ی زمان ها باشد.	۰/۷۵
۱۸	از این حدیث نکات زیر به دست می آید:	
۱۹	۱- امام علی (ع) پس از رسول خدا (ص) از همه دانانتر است. ۲- امام علی (ع) در علم خود معصوم است؛ و گرنه رسول خدا (ص) نمی فرمود که همه باید به ایشان مراجعه کنند. ۳- بر مردم واجب است که از دانش امام علی (ع) بهره ببرند و مطابق نظر ایشان عمل کنند. (ذکر دو مورد کافی است، هر مورد ۰/۵ نمره)	۱
۲۰	اول از آن جهت که رهبری و اداره ی جامعه از جانب خدا به آنان سپرده شده بود و لازم بود که برای انجام دادن این وظیفه به پاخیزند و در صورت وجود شرایط و امکانات، حاکمان غاصب را برکنار کنند. (۰/۷۵) دوم، از آن جهت که سکوت در مقابل ظلم و زیر پا گذاشتن قوانین اسلامی را گناه می دانستند و معتقد بودند که اگر حاکمی حقوق مردم را زیر پا گذاارد و به احکام اسلامی عمل نکند، بر اساس وظیفه ی امر به معروف و نهی از منکر، باید با او مقابله و مبارزه کرد. (۰/۷۵)	۱/۵
۲۱	زیرا ولی فقیه بیان کننده ی قوانین و مقررات اجتماعی اسلام است و اداره ی جامعه تنها با یک مجموعه قوانین و یک رهبری امکان پذیر است در غیر این صورت، هرج و مرج و تفرقه و پراکندگی پیش می آید.	۱
۲۲	۱- تحقیق درباره ی خانواده ی همسر و موقعیت اعضای خانواده در محل زندگی و محل کار. ۲- شناخت دوستان همسر و کسانی که او با آنان معاشرت بیشتری دارد. ۳- تحقیق درباره ی روحیات و خلقيات همسر در محیط کار یا محل تحصیل. ۴- معاشرت خانواده های دو طرف با یکدیگر و بهره بردن از تجارت پدر و مادر در این معاشرت ها ۵- مشورت با افراد قابل اعتماد و کارداران ۶- گفت و گو با یکدیگر در جلسات حضوری و طرح دیدگاه ها در باره ی موضوعات مختلف.	۱/۵
۲۰	جمع نمره	

مصححان گرامی ضمن عرض خسته نباشید؛ نوشتن عین عبارات کتاب الزامی نیست، با توجه به مفهوم، نمره لحاظ شود.

باسم‌هه تعالی

مدت امتحان : ۹۰ دقیقه	ساعت شروع : ۱۰:۳۰ صبح	کلیه ها رشته ها	سوالات امتحان نهایی درس: قرآن و تعلیمات دینی (۳) دین و زندگی (چاپ قدیم)
تاریخ امتحان : ۶ / ۱۰ / ۱۳۹۰			سال سوم متوسطه
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در (دی ماه) سال ۱۳۹۰ مرکز سنجش آموزش و پژوهش http://aee.medu.ir			

ردیف	سوالات	نمره
۱	الف) عبارات قرآنی زیر را ترجمه کنید:	
۱	«وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَبِّ مِمَا نَزَّلَنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأَتُوا بِسُورَةٍ مِّنْ مِّثْلِهِ»	۱
۲	«يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلَّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ»	
۳	«وَلَهُ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ»	
۴	ب) درست یا نادرست بودن گزاره‌های زیر را با (ص/غ) مشخص کنید:	۰/۵
۵	آنچه در انتخاب مرجع تقلید نقش اساسی دارد، شجاعت و تدبیر اوست.	۰/۵
۶	انسان صاحب کرامت همواره به سود نفس لواحه عمل می‌کند و تسليم نفس اماره نمی‌شود. شرط پرداخت نفعه نیازمند بودن زن نیست، بلکه انجام وظایف همسری است.	۰/۵
۷	ج) جملات زیر را با کلمات مناسب تکمیل کنید:	۰/۵
۸	بخشن اصلی رهبری امام عصر (عج) مربوط به قلمرو ..... است.	۰/۵
۹	ابتداًی ترین زمینه شکل گیری نهاد خانواده ..... می‌باشد.	۰/۵
۱۰	مهمنترین وظیفه‌ی پدر و مادر ایجاد زمینه‌ی مناسب برای ..... است.	۰/۵
۱۱	د) اصطلاحات زیر را تعریف کنید:	
۱۲	هدایت عمومی	۱
۱۳	ولی فقیه	۱
۱۴	ه) به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید:	
۱۵	چهار مورد از نیازهای بنیادین انسان را نام ببرید.	۱
۱۶	چرا اگر برخی افراد از مرجع تقلیدی پیروی کنند که رهبر جامعه نیست، مشکل پیش نمی‌آید؟	۰/۵
۱۷	دو دسته تمایلاتی که در درون انسان قرار دارد، کدامند؟	۰/۵
۱۸	نقش‌های مرد در زندگی مشترک چیست؟ نام ببرید.	۱
۱۹	و) به سوالات زیر پاسخ تشریحی دهید:	
۲۰	از علل آمدن پیامبران متعدد «از بین رفتن تعلیمات پیامبر قبل یا تحریف کلی آن تعلیمات» را توضیح دهید.	۱
۲۱	از مشکلات اجتماعی و فرهنگی و سیاسی دوره پس از رحلت رسول خدا(ص) «پیدایش مسائل جدید با گسترش دنیای اسلام» را توضیح دهید.	۱
۲۲	چرا ائمه اطهار(ع) در راستای ولایت ظاهری از اصل «آگاهی بخشی به مردم» بهره می‌بردند؟	۱
۲۳	چرا کسی جز خداوند از زمان ظهور امام عصر (عج) آگاهی ندارد؟	۱
۲۴	مهر و عشق به امام زمان(عج) در شخص منتظر چه تائیراتی می‌گذارد؟	۱/۵
۲۵	انتخاب ولی فقیه به روش «غیر مستقیم» را با ذکر مثال شرح دهید.	۲
۲۶	چرا در ازدواج اذن پدر برای دختران ضروری است؟	۱/۵
۲۰	جمع نمره	۲۰
	«موفق باشید»	

با اسمه تعالی

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: قرآن و تعلیمات دینی (۳) دین و زندگی (چاپ قدیم)	کلیه ی رشته ها	ساعت شروع : ۱۰:۳۰ صبح	مدت امتحان : ۹۰ دقیقه
تاریخ امتحان : ۶ / ۱۰ / ۱۳۹۰		سال سوم متوسطه	
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در (دی ماه) سال ۱۳۹۰ http://aee.medu.ir			

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
(الف)		
۱	و اگر در آنچه بربنده مان نازل کردیم، شک دارید پس سوره ای مانند آن بیاورید.	۱
۱	ای پیامبر آنچه را از جانب پروردگارت به سوی تو نازل شده برسان و اگر انجام ندهی پس رسالتش را نرساند ای.	۲
۱	و عزت برای خداوند و پیامبر و مومنان است ولی منافقان نمی دانند.	۳
(ب)		
.۰/۵		غ ۴
.۰/۵		ص ۵
.۰/۵		ص ۶
(ج)		
.۰/۵	ولايت معنوی	۷
.۰/۵	نياز جنسی	۸
.۰/۵	رشد و تعالی خانواده	۹
(د)		
۱	خداوند هر مخلوقی را برای هدفی حکیمانه آفریده است و آن را به سوی هدفش هدایت می کند ، به این هدایت، «هدایت عمومی» گفته می شود.	۱۰
۱	به فقیهی که توانایی لازم برای برقایی و ادارهی حکومت را دارد و رهبری جامعه را به دست می گیرد و به پیاده کردن قوانین الهی در جامعه اقدام می کند، «ولی فقیه» گفته می شود.	۱۱
(ه)		
۱	۱- درک هدف زندگی ۲- درک درست از آینده ی خویش ۳- احساس امنیت و آرامش در زندگی ۴- نیاز به تعالی ، رشد و بالندگی ۵- زندگی در جامعه ای عدالت جو ۶- کشف راه درست زندگی (ذکر چهار مورد کافیست هر مورد ۰/۲۵)	۱۲
.۰/۵	زیرا وظایف مرجع تقلید و رهبری جامعه با هم تداخل ندارد.	۱۳
.۰/۵	۱- تمایلات عالی ۲- تمایلات دانی (هر مورد ۰/۲۵ . نمره)	۱۴
۱	۱- تامین هزینه های زندگی خانواده ۲- مدیریت و نگاهبانی از حریم خانواده (هر مورد ۰/۲۵ . نمره)	۱۵
	۴- محبت و نظارت پدری	۳- رابطه های محبت آمیز با همسر
ادامه در صفحه ی دوم		

باشندگان

راهنمای تصویب امتحان نهایی درس: قرآن و تعلیمات دینی(۳) دین و زندگی(چاپ قدیم)	کلیه رشته ها	ساعت شروع : ۱۰:۳۰ صبح	مدت امتحان : ۹۰ دقیقه
سال سوم متوسطه			تاریخ امتحان : ۱۳۹۰ / ۱۰ / ۶
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در (دی ماه) سال ۱۳۹۰ http://aee.medu.ir			مرکز سنجش آموزش و پژوهش

ردیف	راهنمای تصویب	نمره
(و)	به علت ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه‌ی کتابت، تعلیمات انبیاء به تدریج فراموش می‌گردید یا به گونه‌ای عوض می‌شد که دیگر به اصل آن شباهتی نداشت، (۵/۰) براین اساس، پیامبران بعدی می‌آمدند و تعلیمات اصیل و تحریف نشده را بار دیگر به انسان‌ها ابلاغ می‌کردند. (۵/۰)	۱۶
۱۷	گسترش اسلام به سرزمین‌های دیگر و برقراری ارتباط با کشورها، اقوام، تمدن‌ها و فرهنگ‌های گوناگون، مسائل جدیدی را در زمینه‌های مختلف پدید آورد. این مسائل نیاز به وجود مرجع علمی و سیاسی معتبر و قابل اطمینانی را آشکار ساخت که بتواند بر مبنای قرآن کریم احکامی مناسب با شرایط جدید را بیان کند.	۱
۱۸	انمه اطهار(ع) واه وهای مسلمانان از دست حاکمان طاغوتی و مشکلات اجتماعی را آگاه شدن آنان می‌دانستند. از نظر آن‌ها رشد و آگاهی مردم یک اصل اساسی بود و برای تحقق آن حتی از ایشاره جان و مال خود دریغ نداشتند. آنان معتقد بودند که عامل اصلی حکومت جباران و ستمگران، ناآگاهی مردم است؛ به همین جهت، در مبارزه‌ی خود علیه حاکمان، بر آگاهی مردم تکیه می‌کردند و به شیوه‌های مختلف برای آگاهی بخشی به مردم می‌کوشیدند.	۱
۱۹	زیرا آنچه برای ظهور لازم است احساس جهانی برای امداد الهی و کمک غیری، ناامیدی از همه‌ی مکتب‌های غیر الهی و آمادگی لازم پیروان و یاران امام برای همکاری با ایشان است، که از این امور جز خداوند کس دیگری آگاهی ندارد.	۱
۲۰	۱- شخص عاشق برای جلب رضایت امام تلاش می‌کند. ۲- شخص عاشق امام را اسوه‌ی خود قرار می‌دهد و خصلت‌های زیبای ایشان را در خود به وجود آورده. ۳- شوق دیدار امام، امید به آینده‌ی زیبا را در او افزایش می‌دهد. (هر مورد ۵٪ نمره)	۱/۵
۲۱	انتخاب به روش غیرمستقیم همان شیوه‌ای است که در قانون اساسی کشور پیش یافته شده است و مطابق آن، مردم ابتدا نمایندگان خبره‌ی خود را انتخاب می‌کنند. (۷۵/۰) آنان نیز از میان مجتهدین آن کس را که شایسته‌تر تشخیص دهنده، به عنوان رهبر جامعه اعلام می‌کنند. (۷۵/۰) پس از رحلت امام خمینی (ره) حضرت آیت الله خامنه‌ای با همین شیوه انتخاب شدند. (۵/۰)	۲
۲۲	لطفات‌های روحی و ظرافت‌های عاطفی دختر، آن‌گاه که در فضای محبت و علاقه‌ی جنس مخالف قرار می‌گیرد، احتمال نادیده گرفتن برخی واقعیت‌ها و کاستی‌ها را به دنبال دارد؛ به خصوص که دختران به خاطر حیا و عزت نفس قوی خود، در ازدواج پیش قدم نمی‌شوند و طلب و درخواست از طرف پسر است نه دختر. (۷۵/۰) در چنین موقعی، پدر که بر احساسات خود غلبه دارد و نیز دارای تجارب فراوان و شناخت کامل از جنس مود است، می‌تواند به سان با غبانی از گل لطیف و ظریف خویش مراقبت کند و به راهنمایی او بپردازد. (۷۵/۰)	۱/۵
۲۰	جمع نمره	

مصححان گرامی ضمن عرض خسته نباشید؛ نوشتن عین عبارات کتاب الزامی نیست، با توجه به مفهوم، نمره لحاظ شود.